

Mitja Turu

Sijoitussuunnitelman luominen yksityishenkilölle

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Laskentatoimi ja rahoitus

Opinnäytetyö

Huhtikuu 2025

Tiivistelmä

Tekijä(t): Mitja Turu
Otsikko: Sijoitussuunnitelman luominen yksityishenkilölle
Sivumäärä: 38 sivua + 1 liite
Aika: Huhtikuu 2025

Tutkinto: Tradenomi
Tutkinto-ohjelma: Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto: Laskenta ja rahoitus
Ohjaaja(t): Lehtori Tero Hujala

Opinnäytetyössä käsitellään sijoitusportfolion rakentamista yksityishenkilön tarpeisiin. Työn tavoitteena oli kartoittaa toimeksiantajana toimivalle yksityishenkilölle sopivat sijoitusvaihtoehdot sekä mahdolliset rajoitteet ja niiden avulla luoda toimiva sijoitussuunnitelma kuitenkin kiinnittäen huomiota sijoittajan arvomaailmaan sekä tarpeisiin sopivan portfolion osana. Työ on rakennettu niin, että samankaltaisessa tilanteessa oleva uusi sijoittaja tai sijoitustoiminnasta kiinnostunut hyötyy työstä myös opettava työvälineenä.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa esitellään sijoitustoimintaa ja siihen liittyviä keskeisiä termejä sekä käsitteitä aloittelijalle sopivalla tasolla selostaen erilaisia saatavilla olevia sijoitusinstrumentteja sekä niiden käyttöä sijoittamisen työkaluina osana rahoitusmarkkinoiden toimintaa.

Tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän keinoin rakennettua teemahaastattelua, jossa toteutetun tutkimuksen avulla saatiin kohdehenkilöille tarvittava vapaus vastata teemojen sisällä oleviin aiheisiin monipuolisesti. Teemahaastattelun avulla kartoitettiin yksilöllisesti työn toimeksiantajan sijoitustarpeita sekä toiveita ja muodostettiin kerätyn tiedon avulla yksilöity sijoitussuunnitelma.

Lopputuloksena rakentui sijoitussuunnitelma, jonka keskiössä ovat laatupainotteiset osakkeet ja matalakustanteiset passiiviset indeksirahastot, joiden avulla mahdollistetaan portfoliolle matala kulurakenne. Suunnitelmassa otettiin huomioon myös toimeksiantajan rajallinen ajankäyttö markkinoiden seurantaan ja pyrittiin välttämään samanaikaisesti aktiivisesta salkunhoidosta aiheutuva kasvanut kulurakenne johtaen pienentyneisiin tuotto-odotuksiin.

Avainsanat: sijoitussuunnitelma, rahoitusinstrumentti, sijoittaminen, rahastot, indeksisijoittaminen

---

Abstract

Author(s):	Mitja Turu
Title:	Creating an investment plan for private person
Number of Pages:	38 pages + 1 appendix
Date:	April 2025
Degree:	Bachelor of Business Administration
Degree Programme:	Degree Programme in Economics and Business Administration
Specialisation option:	Accounting and Finance
Instructor(s):	Tero Hujala, Senior Lecturer

This thesis covers the investment portfolio creation process for the needs of a private person. The objective of the thesis was to outline suitable investment options and possible limitations for a principal and to use them to create a functional investment plan, while paying attention to the investor's values and needs as part of a portfolio that suits their needs. The study has been built a way that a new investor or someone interested in investing in a similar situation will also benefit from the result as an educational tool.

The theoretical part of the thesis lays the groundwork for the study by presenting investment activities and related essential terms and concepts at a level suitable for beginners, explaining the various investment instruments available and their use as investment tools as part of the financial markets.

The study was concluded by a thematic interview conducted using a qualitative research method. Research carried out by the thematic interview method gave the customer the necessary freedom to answer topics within the themes in a versatile way. With the help of the thematic interview, the investment needs and wishes of the client were individually mapped and an individualized investment plan was formed with the help of the collected information.

The outcome was an investment profile that focuses on quality-oriented equities and low-cost passive index funds to create the smallest possible cost structure for the invested capital. The plan also considered the client's limited ability to monitor the market and aimed to avoid increased cost structures for small investors caused by active portfolio management, leading to reduced return expectations.

Keywords: investment plan, financial instrument, investing, funds, index investing

---

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Työn aihe ja tavoite	2
3	Sijoittaminen ja sijoitusinstrumentit sijoittamisen työkaluina	3
3.1	Sijoittaminen yleisesti	3
3.2	Pörssi ja rahoitusmarkkinat	3
3.3	Tunnusluvut	5
3.4	Verotus	6
4	Sijoitusinstrumentit	6
4.1	Indeksi- ja sijoitusrahastot	7
4.2	Aktiivinen ja passiivinen rahasto	8
4.3	ETF- ja osakerahastot	8
4.4	Korkorahastot	9
4.5	Osakkeet	10
4.6	Kiinteistösijoittaminen	10
4.7	Johdannaiset	11
4.7.1	Termiinit ja futuurit	12
4.7.2	Optiot	12
4.8	Muut sijoitusinstrumentit	13
4.8.1	Joukkolainat ja korkosijoittaminen	14
4.8.2	Sijoittaminen talletuksiin	14
5	Sijoittamiseen vaikuttavat tekijät	15
5.1	Sijoitettava pääoma ja tavoitteet	15
5.2	Sijoitushorisontti	16
5.3	Tuotto ja riski	17
5.4	Sijoituksen hajauttaminen	19
5.5	Maantieteellinen ja ajallinen hajauttaminen	19
5.6	Toimialakohtainen hajauttaminen ja sijoituksen allokointi	20
5.7	Vastuullisuus	21
5.8	Sijoitusstrategia	22
5.8.1	Arvo- ja kasvusijoittaminen	23
5.8.2	Laatusijoittaminen	24

5.8.3	Indeksisijoittaminen	24
5.9	Portfolion suorituskyvyn mittaaminen	25
6	Tutkimusmenetelmät	26
6.1	Laadullinen tutkimusmenetelmä	26
6.2	Tutkimuskysymysten rajaaminen ja menetelmän valinta	27
6.3	Teemahaastattelu	27
7	Sijoitussuunnitelma, asiakkaan tarpeiden kartoittaminen ja sijoitusstrategia	29
7.1	Alkuhaastattelu ja tarpeiden kartoittaminen	29
7.2	Sijoitussuunnitelma	30
7.2.1	Budjetti ja riskinsietokyky	30
7.2.2	Sijoitustavoitteet ja sijoitushorisontti	31
7.2.3	Sijoittajan arvomaailma	31
7.3	Sijoitusstrategian muodostaminen tarpeiden pohjalta	32
7.4	Sijoitussalkun allokointi	33
8	Johtopäätökset ja pohdinta	34
	Lähteet	36
	Liitteet	
	Liite 1. Henkilökohtainen sijoitussuunnitelma, teemahaastattelu kyselylomake	

1 Johdanto

Opinnäytetyön tavoitteena on sijoitusportfolion luominen toimeksiantajalle huomioiden haastattelun kautta kartoitettavat henkilökohtaiset tarpeet sekä käytössä olevat työkalut. Opinnäytetyön ensimmäisessä osassa kuvataan kirjallisuuskatsauksen muodossa erilaisia saatavilla olevia sijoitusinstrumentteja sekä niiden käyttöä sijoittamisen työkaluina ja avataan lukijalle tarkemmin rahoitusmarkkinoiden toimintaa ja niiden lainalaisuuksia.

Tässä opinnäytetyössä tullaan kuvaamaan sijoitusmaailman rakennuspalikoiden eli sijoitusinstrumenttien lisäksi myös muita sijoittamiseen oleellisesti vaikuttavia tekijöitä, kuten sijoitettavan pääoman, sijoittamisen tavoitteiden, sijoitushorisontin, tuoton ja riskin suhdetta sekä erilaisen sijoituksien hajautusmenetelmien merkitystä sijoitustoimintaan. Näiden kautta perehdytään itse sijoitusstrategian luomiseen eri sijoittamisen malleja hyödyntäen ja tehokkaan sijoitusportfolion suorituskyvyn mittaamiseen.

Opinnäytetyön toisessa osassa kuvataan kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän keinoja sekä käyttöä erityisesti tämän työn osalta sovellettavan teemahaastattelun tyyliin toteutetun tutkimuksen kulku. Teemahaastattelun avulla kartoitettiin mahdollisimman tarkkaan ja yksilöllisesti työn toimeksiantajan sijoitustarpeita sekä toiveita ja muodostettiin kerätyn tiedon avulla yksilöity sijoitussuunnitelma.

Toimeksiantajana sijoitussuunnitelmalle on yksityishenkilö, jonka käyttötarpeisiin pyritään tehdyn tutkimuksen avulla luomaan mahdollisimman hyvin asetettuja tavoitteita vastaava suunnitelma. Työssä otetaan huomioon strategian merkitys sijoitussuunnitelmaa luodessa samanaikaisesti kuitenkin kiinnittäen huomiota sijoittajan arvomaailmaan sekä tarpeisiin sopivan portfolion osana. Haastattelussa käytettävät teemat perustuvat opinnäytetyön teoreettiseen kirjallisuuskatsauksen osuuteen, jonka avulla lukija johdatellaan työn edetessä syvällisemmän ymmärryksen pariin sijoitusinstrumenteista, sekä niiden käytöstä ja

merkityksestä sijoittamisen työkaluina ja sitä kautta merkitykseen strategisen sijoitussuunnitelman rakentamisessa.

2 Työn aihe ja tavoite

Tämän opinnäytetyön aiheeksi valikoitui sijoitussuunnitelman luominen yksityishenkilön tarpeisiin ottaen huomioon käytettävissä olevan sijoitushorisontin ja henkilökohtaisen riskinsietokyvyn. Aihe valikoitui ajankohtaisuutensa vuoksi yleisesti kiristyneen talous- ja työmarkkinatilanteen takia. Työn tavoitteena on tutustua tarkemmin rahoitusmaailmaan ja niiden avulla suojata sijoitettu pääoma mahdollisimman hyvin hajauttamalla erilaisiin rahoitusinstrumentteihin, joiden avulla pyritään takaamaan mahdollisimman vakaa taloudellinen turva yksityissijoittajalle.

Opinnäytetyön lopputuloksena on yksityissijoittajalle rakennettu sijoitussuunnitelma, sekä samalla mahdollisesti madaltaa kynnystä aloittelevalle sijoittajalle tutustumisessa erilaisiin rahoitusinstrumentteihin. Opinnäytetyön avulla aloittelevan sijoittajan on mahdollista syventyä perusteellisemmin saatavilla oleviin sijoitusinstrumentteihin ja rahoitusmaailmaan yleisesti tuoden tiedon helpommin lukijan saavutettavaksi ja sitä kautta sisäistettäväksi, kun aikaisempaa kokemusta sijoittamisesta tai sen työkaluista ei ole.

Toimeksiantajan toivomaan sijoitustoimintaan ja siihen liittyviin käsitteisiin perehdytään tässä opinnäytetyössä ottaen huomioon myös sijoituksen vastuullisuudesta kertovat indikaattorit ja samalla pitäen mielessä käytössä oleva sijoitushorisontti, sekä riskinsietokyky ja luodaan sijoitussuunnitelma sijoittajan henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja arvomaailmaan pohjaten.

3 Sijoittaminen ja sijoitusinstrumentit sijoittamisen työkaluina

3.1 Sijoittaminen yleisesti

Sijoittamisella tarkoitetaan rahan tai muun resurssin sijoittamista tulevaisuudessa saatavaa tuottoa vastaan. Sijoituksesta saatu tuotto sisältävät sijoitetun pääoman palautuksen ja pääomalle sijoitusaikana kertyneen tuoton. Pääomalle aiheutunut korvaus koostuu siitä, ettei raha ole sijoittajan käytössä sijoitusaikana ja sisältää mahdollisen riskin tulevaisuudessa saatavista rahoista. Sijoituksen aiheuttaman varallisuuden kertymisen lisäksi arvopaperisijoitukset voivat sopimusehtojen mukaan oikeuttaa hallinnollisiin oikeuksiin kuten äänioikeuteen yhtiökokouksessa. (Nikkinen & Rothovius & Sahlström 2002, 9–10.)

Sijoittajan kannalta tärkeimpiä ominaisuuksia sijoituskohteen valinnassa ovat valittavan kohteen tuotto- ja riskiprofiili. Sijoituspäätöstä tehdessä tulisi huomioida millainen portfolio sijoittajalla on mahdollista muodostaa erilaisia arvopapereita ja sijoitusinstrumentteja yhdistelemällä. Tehdyn analyysin avulla sijoittaja voi valita perustuen omiin henkilökohtaisiin mieltymyksiin ja tarpeisiin pohjaten sijoitussalkun sisällön, joka on hänen kannaltaan optimaalisin. (Nikkinen & Rothovius & Sahlström 2002, 9–10.)

Korkoa korolle ilmiön on useassa yhteydessä todettu olevan maailman kahdeksas ihme ja pitkäjänteisen sijoittamisen tuottavuus perustuukin hyvin pitkälti kyseiseen ilmiöön. Ilmiön kannattavuus aiheutuu alkuperäisen pääoman kerryttäessä korkoa, joka kasvaa ajan myötä korkoa alkuperäisen pääoman ohella. Osakemarkkinoilla olennaista ilmiön täysmääräiselle hyödyntämiselle on sijoittaa saadut osingot uusiin yhtiön osakkeisiin. (Saario 2023, 5.)

3.2 Pörssi ja rahoitusmarkkinat

Rahoitusmarkkinat ovat yleisnimitys kaupankäynnille arvopapereiden välityksellä. Kaupankäynti markkinoilla voi tapahtua suoraan sijoittajan ja rahan tarvijan välillä tai arvopaperipörssin avulla. Pörssit ovat markkinapaikkoja, joiden

avulla arvopapereiden myyjät ja ostajat kokoontuvat kaupantekoa varten. Yritys-sektori hankkii varoja reaali-investointeja varten laskemalla liikkeelle arvopape-reita. (Nikkinen ym. 2002, 9–10.)

Pörssillä on tärkeä tehtävä myös informaation välittäjänä. Markkinapaikoilla tuo-tetaan tietoa syntyvien kauppojen hintatasosta ja niiden määrästä sekä osto- ja myyntitarjouksista. Tuotettava informaatio on sijoittajien käytössä reaaliaikai-sesti, jolloin sijoittajat voivat hyödyntää tietoa sijoituskohteita arvioidessaan. (Nikkinen ym. 2002, 9–10.)

Kuva 1. Osakemarkkinoiden kehitys maailmalla vuosien 2012–2024 välillä (Ma-tikka 2024).

Kuten kuvasta 1 voidaan nähdä kurssien laskun olevan markkinoilla usein jyrk-kää ja äkkinäistä. Pörssikurssit muuttuvat lyhyellä aikavälillä sijoittajien tuntei-den ohjaamina. Uutiset muokkaavat ihmisten toimintatapoja ja heiluttavat pörs-sikursseja lyhyellä aikavälillä. Pitkällä aikavälillä vallitseva korkotason tilanne, sekä yhtiöiden kasvumahdollisuudet ja potentiaalinen suurentunut osingonjako vaikuttavat pörssikurssien liikkeisiin. Korkotason ollessa alhainen yhtiöiden on helpompaa ylläpitää kannattavampaa liiketoimintaa, jolloin myös sijoitettavaa rahaa on suuremmissa määrin liikkeellä. (Saario 2023, 12.)

3.3 Tunnusluvut

Seuraavassa luvussa käsitellään sijoittajalle tärkeimpiä tunnuslukuja. Taloudellisten tunnuslukujen avulla saadaan kerättyä tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta kokonaisvaltaisesti sekä sen suorituskyvystä markkinoilla. Tunnuslukujen avulla pystytään arvioimaan sijoituskohteessa olevia riskejä ja mahdollisuuksia. Tunnusluvut auttavat sijoittajaa arvioimaan yrityksen kannattavuuden, maksukyvyn, tulevaisuuden kasvunäkymät ja olemassa olevan arvostuksen. Tunnuslukujen avulla sijoittajalla on mahdollisuus tehdä parempia arvioita yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja näin pyritään optimoimaan sijoitussalkun tuottopotentiaali ja samalla minimoimaan sijoituksesta aiheutuvia riskejä. (Sijoittaja 2025.)

EPS- luku (Earnings per share) eli osakekohtainen tulos on tärkein tunnusluku kuvattaessa yrityksen kehitystä markkinoilla. EPS- luku ilmaisee kuinka paljon osakkeenomistaja saa voittoa jokaista omistamaansa osaketta kohden. Sijoittajan seurattessa ainoastaan yrityksen tuloksen ja liikevaihdon kehitystä voi hän mennä harhaan, mikäli osakkeiden määrä on kasvanut ja tätä kautta sijoittajan ansaitsema osakekohtainen tulos on vastaavasti laskenut. (Sijoittaja 2025.)

P/E-luku (Price per earnings) kertoo kuinka monta vuotta osakekohtaista tulosta olisi kerryttävä, jotta osake on maksanut ostohintansa verran takaisin. Helsingin pörssissä pitkän aikavälin keskiarvo P/E-luvulle on 16, eli tasaisella tuloksella kestää 16 vuotta jotta osakkeen hinta on kasassa. P/E-luvun ollessa pörssissä alhaisempi tulkitaan osakkeiden arvostustason olevan edullisempia mitä historiassa ja vastaavasti P/E-luvun ollessa suurempi arvostustason korkeampi mitä aiemmin. (Sijoittaja 2025.)

Osinkotuotto prosentti voidaan määrittää jakamalla jaetun osingon määrä osakkeen sen hetkisellä hinnalla. Osinkoa pidetään tulonmuodostuksen kannalta vakaampana kuin osakekohtaista tulosta. Osinkoa kasvattavien yritysten muodostama riski on tavallista alhaisempi, ja nämä kestävät pääsääntöisesti kurssienromahduksia tavallista yleisindeksiä paremmin. (Sijoittaja 2025.)

3.4 Verotus

Sijoitustoiminnassa sijoittajan tulee huolehtia, että tarvittavat verot tulevat maksetuksi saaduista myyntivoitoista asianmukaisesti ja ajallaan. Tällaisiin sijoituksiin lukeutuvat esimerkiksi osakkeiden ja rahasto-osuuksien myyntivoitosta saadut tuotot. Sijoittajalle kertyvä osinko sekä sijoitusrahastojen tuotto-osuudet tai osakesäästötilistä kertyvät tuotot puolestaan tilittää niiden maksaja tai pankki suoraan Verohallinnolle. Sijoituksista kertyvää tuottoa verotetaan pääomatulon veroprosentilla 30 % 30 000 € asti ja tämän ylittävistä määrät 34 %. Sijoitusten myyntivoitto suositellaan maksavan pääsääntöisesti ennakkoverona, joka onnistuu lomakkeen avulla tai Oma Vero- palvelun kautta. (Vero 2025.)

Sijoitustoiminnasta aiheutuneista luovutustappioista kannattaa tehdä veroilmoitus sillä niiden hyödyntäminen on mahdollista muiden pääomatulojen vähentämiseen. Sijoituskohteesta aiheutuneet tappiot vähennetään samana vuonna saaduista muista pääomatuloista tai mikäli näitä ei ole verovuoden aikana kertynyt on tappioiden vähennyskelpoisuus mahdollisuus jakaa seuraavalle viidelle vuodelle. Tilanteessa milloin pääomatuloista tehtäviä vähennyksiä on enemmän kuin pääomatuloja aiheutuu alijäämä ja tällöin ansiotulojen perusteella on mahdollista vähentää aiheutuneet tappiot seuraavan 10 verovuoden pääomatuloista. (Salkunrakentaja 2020.)

4 Sijoitusinstrumentit

Sijoittajalla on tehokkaan ja mahdollisimman hyvin markkinaturvatus portfolioon luomisessa käytössään useita erilaisia instrumentteja, joita käsitellään seuraavissa luvuissa. Aloitteleva sijoittaja voi helposti hämmentyä saatavilla olevien instrumenttien laajuudesta, joten on tärkeää käsitellä erilaiset käytössä olevat työkalut niiden optimaalisine käyttötarkoituksineen ja ominaisuuksineen. Ymmärtämällä perusinstrumentit ja niiden ominaisuudet, aloitteleva sijoittaja voi tehdä tietoisempia päätöksiä ja hallita sijoituksiinsa kohdistuvia riskejään paremmin.

Sijoittajille on olemassa useita erilaisia rahastoja, joita tarjoavat useat toimijat markkinoilla. Rahastot tarjoavat lähes aina sisäänrakennettua hajautusta, mikä vähentää riskiä verrattuna suoriin osakesijoituksiin. Sijoitusrahastot mahdollistavat sijoittamisen myös pienillä summilla, jonka takia ne ovat helposti lähestyttäviä verrattaessa esimerkiksi suoriin osakesijoituksiin. Rahastojen avulla sijoitus-salkulle on mahdollista saada laajempi hajautus kuin mitä suorissa osakehan-kinnoissa niiden sisältäessä useampaa kohdetta johon pääoma sijoitetaan.

4.1 Indeksi- ja sijoitusrahastot

Pörssinoteeratut indeksirahastot ovat laadukas sijoituskohde sillä indeksissä mukana olevien yhtiöiden asema markkinoilla on vahva. Indeksirahastoissa ole-vien yhtiöiden kannattavuus sekä kasvuvauhti ovat erinomaisia. Sijoittaessa in-deksirahastoihin tulee kuitenkin huomioida, että toimialakohtainen hajauttami-nen toteutuu sijoitussalkun sisällä eikä kaikki indeksissä olevat yhtiöt toimi esi-merkiksi teknologia-alalla. Toimialahajautuksen lisäämiseksi on suositeltavaa lisätä salkkuun Yhdysvaltaista S&P 500 indeksiä tai suomalaista OMXH25 in-deksirahastoa. Näillä indeksirahastoilla on erinomaiset näytöt pitkällä aikavälillä. (Saario 2023, 33.) (Kallunki & Martikainen & Niemelä 2019, 19.)

Sijoitusrahastoksi kutsutaan erilaisiin arvopapereihin sijoittavaa rahastoa, josta omistajina toimii osuuksia rahastosta ostaneet sijoittajat. Rahastossa voidaan sijoittaa erilaisiin rahoitusinstrumentteihin kuten osakkeisiin, joukkolainoihin, va-luuttoihin tai arvopapereihin. Sijoitusrahastot jaetaan kahteen erilaiseen ryh-mään; sijoitusrahastoihin ja vaihtoehtoisrahastoihin. (Kallunki ym. 2019, 116–117.)

Sijoitusrahastodirektiivin eli UCITS-direktiivin mukaisesti laissa on asetettu tar-kat määräykset millaisiin kohteisiin rahaston tulisi sijoittaa varansa ja kuinka si-joitustoiminnasta aiheutuvat riskit tulee hajauttaa. Vaihtoehtorahastoja säädel-lään AIFMD- direktiivin avulla, joka mahdollistaa sijoittamisen monipuolisemmin kohteisiin ja näiden toiminta ei ole yhtä säädeltyä. (Kallunki ym. 2019, 116–117.)

4.2 Aktiivinen ja passiivinen rahasto

Aktiivisesti hoidetun rahaston kulut pienentävät sijoittajan saamaa tuottoa suuremman sisäänrakennetun kulurakenteen takia. Aktiivisten rahastojen avulla sijoittaja saa kuitenkin vastineeksi helppoutta ja sijoittamisen ammattilaisten aktiivisen otteen tuomaa turvallisuuden tunnetta ja tätä kautta mahdollisuuden potentiaaliseen sijoituksen suureen arvonnousuun. Pitkällä aikavälillä tuotto-odotuksen maksimointiin tavoittelevan sijoittajan arvonnousu jää kuitenkin toisijaiseksi aktiivisesta rahaston hoitamisesta aiheutuneiden suurentuneen kulurakenteen takia. (Hyttinen 2017, 36–37.)

Kuten Hyttinen mainitsee noin kahden prosentin kustannus vähentää suunnitteen kolmasosan sijoittajan pitkällä aikavälillä toteutuneesta tuotto-odotuksesta. Aktiivinen salkunhoito ei takaa tutkimuksiin pohjaten suurempaa tuottoa kuin passiivinen indeksisijoittaminen vaikka indeksisijoittajana ei ole mahdollista saada samanlaista äkillistä sijoituksen arvonnousua. (Hyttinen 2017, 41.)

Passiivisilla rahastoilla pyritään minimoimaan kulut pitämällä kaupankäynti mahdollisimman vähäisenä ja seuraamalla tietyn markkinaindeksin kehitystä. Rahaston sisältämät sijoituskohteet eivät valikoidu aktiivisesti vaan pyrkivät saavuttamaan tuotto-odotuksen jonkin valikoidun markkinan arvonnehityksen kautta. (Nordea.) Passiivisten rahastoiden suosio selittyy niiden kautta sijoittajan saavuttamasta vaivattomuudesta, joka takaa keskimääräisen tuoton ilman syvällisempää ymmärrystä sijoitettavista kohteista. Sijoitus on alhaisien kulujen ansiosta kustannustehokas, joka mahdollistaa korkoa korolle ilmiön mahdollisimman tehokkaan saavuttamisen. (Nordnet.)

4.3 ETF- ja osakerahastot

ETF (Exchange traded fund) on rahasto, jonka osuuksilla on mahdollista käydä kauppaa pörssin välityksellä samalla tavalla kuten osakkeilla. ETF-rahaston avulla voi sijoittaa lähes mihin tahansa omaisuusluokkaan osakkeiden ja korkojen lisäksi rahasto mahdollistaa sijoittamisen esimerkiksi raaka-aineisiin, valuuttoihin ja kiinteistöihin. ETF-rahaston likvidointi on helpompaa kuin perinteisen

rahasto-omaisuuden lunastaminen ja on mahdollista aina pörssin aukioloaikana. (Sijoittaja.)

Osakerahastot ovat rahastoja, jotka sisältävät nimensä mukaisesti osakkeita. Sijoituskohteena osakerahastot sopivat pitkäaikaiseksi vaihtoehdoksi suorien osakesijoitusten tilalle tai sijoitussalkun laajemman hajautuksen aikaansaamiseksi. Riskin ja tuottopotentiaalin suhteen osakerahastot ovat kuitenkin kärkipäässä sillä niiden arvovaihtelut saattavat olla suuria. Rahastojen sisällä sijoitettu pääoma jakautuu useamman kohteen välillä, jolloin riski pienenee hajautuksen myötä. Osakerahastoja on paljon erilaisia ja niiden avulla on mahdollista sijoittaa tiettyyn toimialaan tai maantieteelliseen alueeseen sekä erikokoisiin yrityksiin käytetyt rahastoiden mukaan. (Nordea.)

4.4 Korkorahastot

Korkorahastot ovat sijoitusinstrumentteja, joiden avulla sijoittajan on mahdollista sijoittaa korkotuotteisiin kuten joukkovelkakirjalainoihin. Joukkovelkakirjalainojen avulla yhtiöt, yritykset ja valtiot hakevat rahoitusta markkinoilta. Sijoittaja on oikeutettu osuuteen rahastosta, joka sijoittaa saadut varat joukkovelkakirjalainoihin. Velan saaja maksaa saadulle pääomalle korkoa, josta rahaston arvonnäyttö koostuu. Sen hetkinen markkinoilla vallitseva yleinen korkotaso vaikuttaa lainojen hintaan, joka vaikuttaa puolestaan rahaston arvoon. (Taloustaito 2024.)

Yleisenä sääntönä korkorahastojen arvonnäytökselle voidaan pitää, että korkotason noustessa markkinoilla rahaston arvo laskee johtuen uusien joukkolainojen saadessa suurempaa korkoa kuin aiemmin. Korkorahastot voidaan jakaa lyhyen koron rahastoihin ja pitkän koron rahastoihin. Rahaston sijoittaessa lainoihin, joiden laina-aika on alle vuoden kyseessä ovat lyhyen koron rahastot ja mikäli lainan juoksuaika on tätä pidempi kyseessä ovat pitkän koron rahastot. (Taloustaito 2024.)

4.5 Osakkeet

Osakkeenomistaja on oikeutettu tiettyyn omistusosuuteen osakeyhtiössä. Osakkeenomistajalle koitua taloudellinen riski rajoittuu yhtiön ajautuessa konkurssiin, jolloin se on todettu varattomaksi. Osakkeen arvomuodostus tapahtuu talouden kasvun kautta, joka heijastuu yrityksen tuloksentekeykyyn. Tehokkaasti hajautetun pitkäaikaisen osakesalkun tuotto-odotus on 7–10 prosenttia. (Kallunki ym. 2019, 76–77.)

Osakkeet ovat suosittuja sijoituskohteita niiden helppohoitoisuuden vuoksi. Osakkeisiin sijoittamisen voi aloittaa pienillä summilla ja niiden likvidointi rahaksi on usein suoraviivaista ja tehokasta. Pitkällä aikavälillä suorat pörssiosakkeet ovat parhaiten tuottoa tuovia sijoitusinstrumentteja. Helsingin pörssin osakkeet ovat osingot sisällyttäen tuottaneet vuosien 1990–2023 välillä keskimäärin lähes 11 prosentit vuotuista tuottoa. (Saario 2023, 16.)

4.6 Kiinteistösijoittaminen

Kiinteistösijoittaminen on sijoituskohteena usein yksiselitteinen ja helposti ymmärrettävä sijoituskohde asumisen ollessa ihmisille perustarve, minkä lisäksi ihmiset aina tulevat tarvitsemaan rakennuksia myös useisiin muihin toimintoihin. Huolimatta perinteisen kulutuksen siirtymisestä verkkoon yhä enenevässä määrin ovat kiinteistöalan toimijat keskittyneet tilojen muokkaamisessa palvelualan tarpeisiin, joten ihmisten käyttötarve rakennuksille ei ole loppumassa. (Salkunrakentaja 2021.)

Kiinteistösijoitukset ovat houkuttelevia kohteita sijoittajalle tarjoten suhteellisen hyvää hajautusta pääomalle, sekä tasaisen kassavirran aikaansaamista huomioiden potentiaalisen arvonnousun. Kiinteistösijoituksista aiheutuva tuotto muodostuu saaduista vuokratuloista sekä kiinteistön arvonnoususta. Piensijoittajan on kuitenkin huomioitava kiinteistösijoituksille ominaiset piirteet, jotka ovat niiden vaatimat suuret pääomat ja sijoituksien ollessa vaikeasti likvidoitavissa kaupankäynnin ollessa usein hidasta ja vaivalloista. (Salkunrakentaja 2021.)

Kiinteistöjen arvon ollessa yleensä suuri suhteessa yksityissijoittajan käytössä olevaan pääomaan tulevat vaihtoehtoina kysymykseen pienemmällä pääomalla helpommin lähestyttävät kiinteistörahastot. Rahastoratkaisun avulla useampi piensijoittaja voi omistaa rahasto-osuuden kiinteistöomaisuudesta, jolloin tarvittava pääoma on huomattavasti pienempää ja rahastojen likvidisoinnin ollessa huomattavasti helpompaa kuin kokonaisen kiinteistön omistuksen suhteen. Kiinteistörahaston hyviä puolia ovat helppouden lisäksi myös niiden tarjoama riskien laajempi hajautus, sekä se että rahaston valitessa sijoituksen kohteet ei sijoittajalla tarvitse olla ennalta välttämätöntä syvällistä kiinteistöalan osaamista. (Salkunrakentaja 2021.)

Kiinteistörahastoja valitessaan tulee sijoittajan kiinnittää huomiota rahaston tuottopotentiaalin ja riskien suhteeseen, sekä tarkastella rahastosta aiheutuvia kuluja. Edellä mainittujen asioiden lisäksi on tärkeää, että sijoittaja varmistaa rahaston sijoitusstrategian sopivan omaan valikoituun strategiaan. Rahaston valinnassa on huomioitava hajautuksen toteutuminen kiinteistötyyppien välillä sillä liikkeet markkinoilla voivat vaikuttaa liian keskittyneisiin sijoituksiin alueellisesti muita markkinoita voimakkaammin, joka lisää huomattavasti sijoituksesta aiheutuvaa riskiä. (Salkunrakentaja 2021.) (Salkunrakentaja 2021.)

4.7 Johdannaiset

Johdannaiset toimivat sijoitusinstrumentteina, joiden arvo perustuu valikoidun kohde-etuuden arvon muutokseen. Johdannaisinstrumentteihin kuuluvat esimerkiksi termiinit, futuurit ja optiot. Termiinien ja futuurien avulla tehdään sopimus tulevaisuudessa tapahtuvasta kaupasta, jossa kauppahinta on jo ennalta sovittu. Optio on sijoitusinstrumentti, jonka ansiosta sijoittajalla on oikeus myydä tai ostaa kohde-etuus ennalta sovittuun hintaan. Kohde-etuuksina voi toimia esimerkiksi osakkeet, velkakirjat tai valuutat. (Nikkinen ym. 2002, 169.)

Johdannaisinstrumentteja käyttävän sijoittajan tulee hallita ja ymmärtää valittujen instrumenttien ominaisuudet ja käyttötarkoitus. Yleisesti ottaen johdannaisinstrumentit ovat kokeneemman sijoittajan työvälineitä, joiden oikeaoppisella

käytöllä on mahdollista suojata sijoitussalkussa olevia muita sijoituksia esimerkiksi mahdollista kurssilaskua varten. (Nikkinen ym. 2002, 169.)

4.7.1 Termiinit ja futuurit

Termiinit ovat käytössä olevista johdannaisinstrumenteista yksinkertaisimpia. Termiinin toimintaperiaatteena on sopimus, jossa sijoittaja lupautuu ostavansa tai myyvänsä ennalta sovittuun hintaan kohde-etuus ennalta sovittuna ajankohdana. Termiinisopimusta käytettäessä osakekaupoissa se kumoaa osakkeeseen liittyvän riskin kauppahinnan ollessa sovittu ennalta. Sijoittajan on esimerkiksi mahdollista myydä omistamansa osakkeet tietyn ajan kuluttua tulevaisuudessa ennalta sopimaansa hintaan. (Nikkinen ym. 2002, 171.)

Futuuri on ominaisuuksiltaan termiinin kaltainen instrumentti muutamien seuraavilta mainituin poikkeuksin. Futuurin ollessa vakioitu instrumentti on sen avulla mahdollista käydä kauppaa johdannaispörssin välityksellä. Suurin ero termiinin ja futuurin välillä on futuurisopimuksien arvon määrittäminen päivittäin. Rahavirrat liikkuvat myyjän ja ostajan välillä päivittäin, jolloin aiheutunut voitto tai tappio lisätään tai vähennetään osapuolten tileiltä päivittäin. (Nikkinen ym. 2002, 177.)

4.7.2 Optiot

Optiot eroavat perinteisistä sijoitusinstrumenteista, kuten osakkeista ja rahastoista sillä, että ne ovat sopimuksia, jotka antavat oikeuden sen haltijalle ostaa tai myydä kohde-etuutena oleva tuote ennalta sovittuun hintaan ennalta sovittuna ajankohtana (taulukko 1). Merkittävin ero option ja edellä käsiteltyjen futuurin ja termiinin välillä on se, että option haltijalla on mahdollista jättää käyttämättä oikeus kaupankäyntiin näin halutessaan. Option myyjällä on kuitenkin velvollisuus toteuttaa kauppa option ostajan halutessa. Option asettaja on oikeutettu korvaukseksi preemioon eli option hintaan. (Nikkinen ym. 2002, 178–179.)

Optiot voidaan jakaa osto- ja myyntioptioihin. Osto- optio on oikeus ostaa kohde-etuus sovittuun hintaan ja myyntioptio puolestaan oikeus myydä kohde-etuus ennalta määriteltyyn hintaan sovittuna ajankohtana. (Nikkinen ym. 2002, 178–179.)

Taulukko 1. Option osapuolten velvollisuudet ja oikeudet (Nikkinen ym. 2002, 179).

	Haltija (Ostaja)	Asettaja (Myyjä)
Osto-optio	Oikeus ostaa	Velvollisuus myydä
Myyntioptio	Oikeus myydä	Velvollisuus ostaa

4.8 Muut sijoitusinstrumentit

Arvopaperi- ja rahastosijoitusten lisäksi rahoitusmarkkinoilla on saatavilla useita erilaisia sijoitusinstrumentteja, joiden käyttötarkoituksiin perehdytään tarkemmin seuraavissa kappaleissa. Muiden mahdollisten käytössä olevien sijoitusinstrumenttien käyttö voi olla haastavaa aloittelevalle sijoittajalle ja sijoittajan tärkeimpiä nyrkkisääntöjä on käytössä olevan pääoman sijoittaminen vain sellaisiin instrumentteihin, joiden toimintaperiaatteen ja arvonmuodostuksen sijoittaja ymmärtää.

Seuraavan osion tarkoitus on pyrkiä selkeyttämään lopullisen sijoituspäätöksen tekemistä ja auttamaan aloittelevaa sijoittajaa valitsemaan parhaiten omiin tarpeisiin sopivan instrumentin valinnassa. Laajemman ymmärryksen aikaansaamiseksi parhaan mahdollisen sijoituspäätöksen tekemiseksi käsitellään yleisimmät markkinoilla saatavilla olevat työkalut.

4.8.1 Joukkolainat ja korkosijoittaminen

Joukkolainat eli joukkovelkakirjalainat ovat rahoitusväline, joiden liikkeellelaskun avulla valtiot, julkisyhteisöt ja yritykset voivat kerätä varallisuutta markkinoilta. Erityisesti valtioiden liikkeelle laskemat joukkolainat mielletään lähes riskittömiksi pääoman säilyttämisen kannalta johtuen valtioiden verotusoikeudellisesta mahdollisuudesta vastata maksuvelvoitteistaan olosuhteista riippumatta. Joukkolainat ovat pidempiaikaisia rahoitusinstrumentteja niiden juoksuajan ollessa liikkeeseenlaskuhetkellä useampivuotisia tai vähintään vuoden mittaisia. (Kallunki ym. 2019, 66–67.)

Korkotuotteisiin sijoittaessa voidaan instrumentit jakaa hallinnollisesti määräytyviin korkoihin ja markkinoilla määräytyviin korkoihin. Hallinnollisiin korkoihin sisältyy Euroopan keskuspankin määräämä ohjaukorko, joka heijastuu pankkien markkinakorkoihin ohjaukoron noustessa tai laskiessa. Korkosijoitukset mielletään sijoittajalle matalan riskin sijoitusinstrumentteina, vaikka ne voivat sisältää korkoriskin ja vaikuttaa yleisen korkotason noustessa tai laskiessa kiinteäkorkeisten lainojen arvon nousuun tai laskuun. (Kallunki ym. 2019, 62–63.)

4.8.2 Sijoittaminen talletuksiin

Omaisuuuden sijoittamisen trendin ollessa kasvussa rahastoihin ja pörssiosakkeisiin ovat ehdottomasti suosituin suomalaisten omistama varallisuuslajit pankkitilille tehdyt talletukset, joita on 98 % suomalaisista kotitalouksista. Suomalaisien säästötileillä on arviolta yhteensä yli sata miljardia euroa. (Poppankki 2021.)

Pankkitalletus on yksinkertaisin ja yleisin sijoitus, joita valtaväestöllä on hallussa. Talletuksen edut ovat yleensä sen nopea mahdollisuus muuttaa rahaksi eli hyvä likviditeetti. Tavalliseen talletukseen ei liity käytännössä riskiä, joten samalla tehdyn talletuksen tuotto jää usein erittäin maltilliseksi. (OP 2021.)

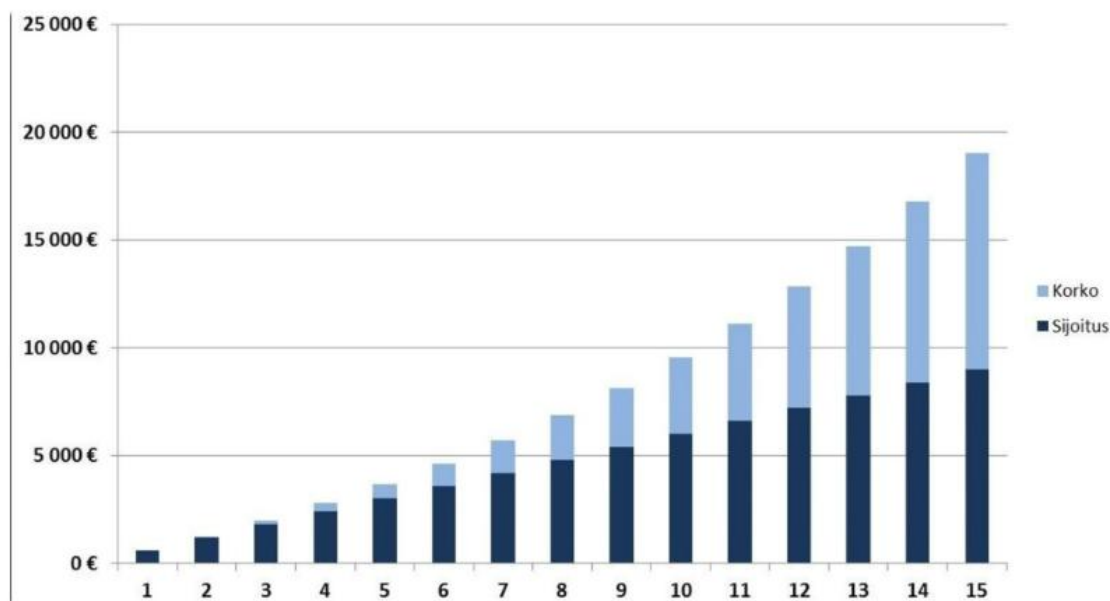
5 Sijoittamiseen vaikuttavat tekijät

5.1 Sijoitettava pääoma ja tavoitteet

Sijoittajalla on lähtökohtaisesti suunnitelmaa luodessaan jonkinlainen tavoite sijoitettavan pääoman varalle. Taloudellinen tavoite vaikuttaa käytettävissä olevaan sijoitusaikaan. Sijoittajan tulisi suunnitella kuinka monen vuoden päästä hän tarvitsee sijoitettuja rahoja ja mikä on pääomalle asetettu pääsääntöinen tavoite. (Pörssisäätiö.) Tavoitteena ollessa esimerkiksi asunnon hankkiminen on säännöllinen kuukausittaisista palkkatuloista mahdollisimman suuren osan säästäminen ja kulujen karsiminen ensisijaisen tärkeää.

Sijoitussuunnitelman alkuvaiheessa tulisi kartoittaa oman talouden tilanne ja luoda budjetti, jotta sijoittaja saa selville, kuinka paljon hän olisi valmis sijoittamaan kokonaistuloistaan. Budjetin laatimisessa on otettava huomioon kokonaisvarallisuus eli menot ja tulot, sekä omaisuus ja velat. Kulutustottumusten muutos voi olla ajankohtaista, mikäli budjetin laatimisen myötä huomataan ylimääräisiä kulueriä, jotka on mahdollista karsia pois. Kulutustottumusten karsimisessa voi auttaa tavoitteen luominen kuukausittain tavoitetulle sijoitettavalle summalle ja erillisen säästötilin avaaminen käyttötilin lisäksi. (Pörssisäätiö.)

Budjetin laatiminen luo pohjan, jonka perusteella sijoituspäätöksien tarkempi analysointi tulisi tehdä. Sijoittaminen kannattaa pienelläkin summalla saaden aikaan korkoa korolle ilmiön. Ilmiötä hyödyntämällä pitkäjänteinen säästäminen tuottaa suuren pääoman pitkällä aikavälillä. Kuten kuvassa 2 on nähtävissä korkoa korolle ilmiö kasvaa eksponentiaalisesti, kun sijoitetusta pääomasta saadut tuotot sijoitetaan uudelleen markkinoille (kuva 2). Esimerkissä on käytetty 50 euron kuukausittaista sijoitusta yhteensä 15 sijoitusvuoden aikana osakemarkkinoille sijoituksen kasvaessa 8 prosenttia vuodessa. (Pörssisäätiö.)

Kuva 2. Korkoa korolle – ilmiö (Pörssisäätiö).

Kuvaajaa tulkitsemalla huomataan korkoa korolle – ilmiö vaikutuksen olevan suurempi kuin kuukausittaisesta sijoituksista aiheutunut kokonaispääoma 15 sijoitusvuoden jälkeen.

5.2 Sijoitushorisontti

Sijoitusajalla on merkitystä valittaessa millä riskitasolla ja likviditeetillä varallisuutta sijoitetaan. Sijoitusajan ollessa lyhyt esimerkiksi alle vuoden mittainen ei tulisi sijoitettavan pääoman kadota, jotta likviditeetti säilyy. Vaihtoehtoina sijoitusinstrumenteille voidaan tällöin pitää talletuksia ja vastaavan riskitason omaavia rahastoja. Vaatimus sijoituksen lyhyen ajan likviditeetille vaikuttaa sijoittajalla käytössä oleviin instrumentteihin sillä määräaikainen esimerkiksi 12 kuukauden talletus ei tule kyseeseen, mikäli sijoitus on oltava nostettavissa, milloin tahansa kyseisellä ajanjaksolla sijoittajalle itselleen. (Sijoittaja 2022.)

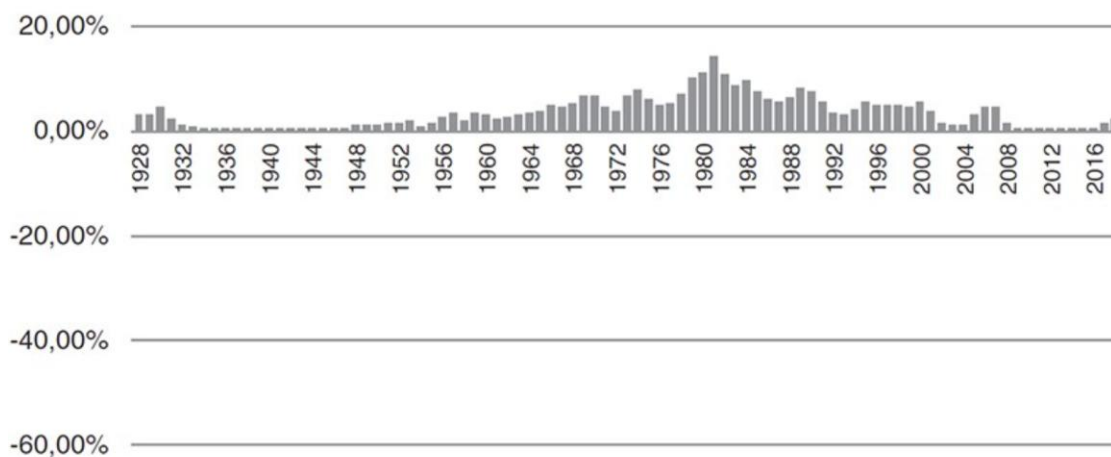
Sijoittajalla voi olla lyhyen ja pitkän aikavälin sijoitushorisontti sisällytettynä tehtyyn sijoitusstrategiaan. Käytettävissä olevan sijoitushorisontin osuus on tärkeä valitun strategian kannalta sillä se määrittää mihin instrumentteihin on ylipää-

tään järkevää tai mahdollista sijoittaa. Sijoitushorisontti liittyy pitkälti sijoituksesta aiheutuvaan riskiin, joka taas vaikuttaa pääomalle kertyvään tuottoon. Lyhyt sijoitushorisontti on lähtökohtaisesti alle vuoden mittainen ajanjakso ja sijoituksen tulee olla helposti likvidoitavissa. (OP 2021.)

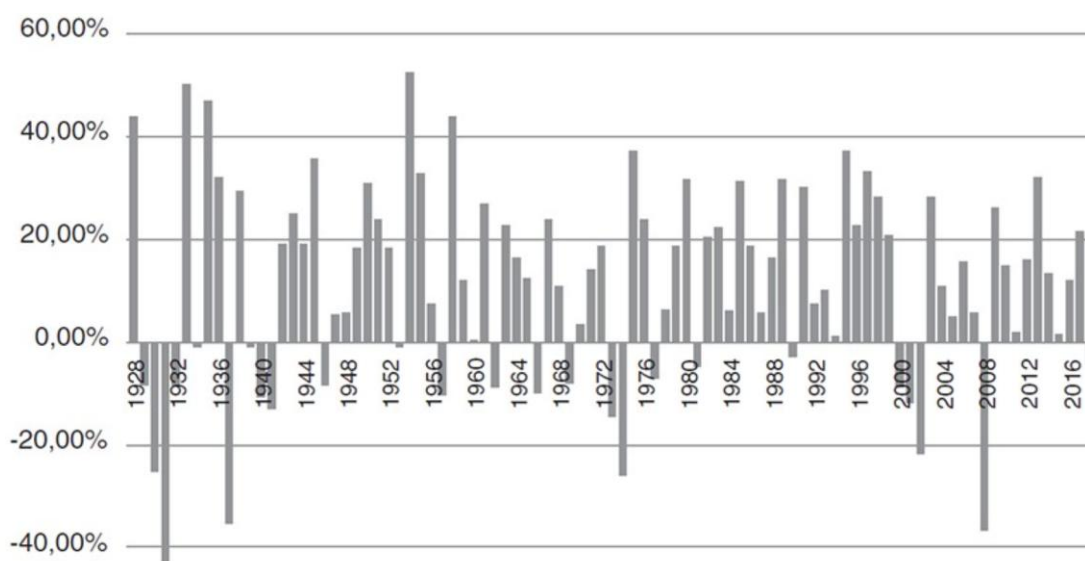
5.3 Tuotto ja riski

Sijoituskohteen tuotto määritetään sijoitusperiodin aikana tapahtuneelle sijoituksen arvonnousulle ja sen aikana mahdollisesti saaduista maksuista joihin sijoituksen omistaminen oikeuttaa. Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna osakesijoituksilla on saavutettu merkittävästi parempaa tuottoa kuin korkosijoituksilla. Sijoittajan on kuitenkin otettava huomioon osakesijoituksen arvon heilahtelu huomattavasti korkosijoitusta enemmän. Sijoitukseen aiheutuvaa riskiä voidaan mitata yksinkertaisimmillaan sijoituksesta aiheutuvan tuoton kokonaisvaihtelulla, jota voidaan kuvata keskihajonnan avulla. Keskvaihtelun avulla on mahdollista tarkastella kuinka paljon sijoituksesta aiheutunut tuotto poikkeaisi pitkällä aikavälillä toteutuneesta keskiarvosta. (Kallunki ym. 2019, 13, 17, 20.)

Eri rahoitusvälineiden pitkän aikavälin riskin ja tuoton suhdetta kuvataan seuraavien kuvaajien avulla (kuva 3 ja kuva 4). Vertailussa on käytetty 90- vuoden aikana tuottaneita osakkeita S&P indeksissä ja Yhdysvaltojen keskuspankin rahamarkkinasijoituksia kolmen kuukauden liikkeelle laskemissa sijoitustodistuksissa. (Kallunki ym. 2019, 13, 17, 20.)

Kuva 3. Rahamarkkinasijoitusten vuosittaiset tuotot Yhdysvaltojen markkinoilla vuosien 1928–2018 välillä (Kallunki ym. 2019, 15).

Kuva 4. Yhdysvaltojen osakeindeksi S&P 500 vuosittaiset tuotot vuosien 1928–2018 välillä (Kallunki ym. 2019, 16).

Kuvista 3 ja 4 pystyy havainnoimaan korkosijoitusten olevan vähemmän tuottavia pitkällä aikavälillä ja näiden arvo ei heilahtelee samalla tavalla, kun osakemarkkinoiden, jotka ovat puolestaan pitkässä juoksussa tuottaneet huomattavasti muita rahamarkkinasijoituksia paremmin. (Kallunki ym. 2019, 13, 17, 20.)

5.4 Sijoituksen hajauttaminen

Sijoituksen hajauttaminen tarkoittaa käytössä olevan pääoman sijoittamista useampaan eri kohteeseen. Oikeaoppinen hajauttaminen alentaa sijoitetun pääoman riskiä ja minimoi sijoitusten äkillisen laskun markkinoiden laskusuhdanteissa. Sijoitussalkun hajauttamisen avulla pystyy mahdollistamaan sijoituskohdeiden osumisen suhdanteiden eri kohtiin tasaten sijoituksesta aiheutuvaa riskiä ja tuottoa. (Pörssisäätiö.)

Sijoituksen tehokas hajauttaminen on mahdollista saavuttaa sijoittamalla pääoma erilaisiin sijoituskohteisiin ajallisesti, toimialakohtaisesti ja maantieteellisesti. Seuraavassa osiossa käsitellään mahdollisimman tehokkaan hajautuksen aikaansaamista portfolion suorituskyvyn maksimoimiseksi. (Pörssisäätiö.)

5.5 Maantieteellinen ja ajallinen hajauttaminen

Salkussa olevien sijoitusten hajauttaminen tulee järkevän sijoittajan toteuttaa maantieteellisesti välttääkseen portfolionsa arvon laskemista maakohtaisen riskin toteutuessa. Sijoitussalkun riskin alentamisen lisäksi hajauttaminen useampaan alueelliseen markkinaan vakauttaa sijoituksista saatavia tuottoja. Sijoittajan on mahdotonta arvioida varmasti mitkä alueet ja markkinat tulevat menestymään poikkeuksellisesti tulevien vuosikymmenten aikana ja tästä syystä tuoton ja riskin maksimointi onnistuu maantieteellisen hajauttamisen kautta. Hajautuksen avulla pyritään minimoimaan riski, joka aiheutuu yhden alueen sijoitusmarkkinan laskuun, jolloin vaikutus sijoittajan salkkuun ei ole portfoliossa olevan pääoman kannalta ratkaiseva.

Maantieteellistä riskiä lisäävät ennalta-arvaamattomat tilanteet, joita voivat aiheuttaa esimerkiksi muutokset politiikassa tai ympäristökatastrofit. Hyvin hajautetussa salkussa on lähtökohtaisesti omistuksia useammasta maailmanlaajuisesta markkinasta kuten Yhdysvalloista, Euroopasta ja Aasiasta. Yhdysvaltojen markkinoilla sijaitsee suunnilleen puolet koko maailman osakevarallisuudesta ja tämän markkinan poisjättäminen sijoitussalkusta tulisi tehdä ainoastaan erittäin hyvin perustellusta syystä. (POP pankki 2021.)

Ajallisella hajauttamisella pyritään pienentämään riskiä, joka aiheutuu sijoittajan lähestyessä markkinoita ainoastaan yhdellä suurella pääoman kertsijoituksella. Viimeaikojen maailmantilanteet ovat osoittaneet koronapandemian ja Ukrainan sodan suhteen epävarmuuden vaikutuksen sijoitusajankohdan suhteen. Pääoman sitominen tietyn hetken markkinatilanteeseen ja kursseihin kohdistaa ajallista riskiä osakesalkkuun. (Alexandria 2020.)

Ajallinen hajauttaminen on helpointa toteuttaa luomalla useampi ajankohta sijoittaa käytössä oleva pääoma vain muutaman isomman kertaostoksen sijaan. Järkevässä sijoitussuunnitelmassa on otettava huomioon ajallinen hajauttaminen, jonka sijoittaja saa helpoiten valitsemalla tietyn summan, jonka sijoittaa esimerkiksi joka kuukausittaisista tuloistaan markkinoille saaden jatkuvan laajan ajallisen hajautuksen hyödyn turvaksi osakesalkulleen. Erityisesti aloittelevan sijoittajan tulee kiinnittää huomiota ajankohdan jakamiseen useammalle hetkelle, jottei markkinoille tullessa valita ajankohtaa, jolloin laskusuhdanne alkaa. Ajallisen hajautuksen toteutuessa sijoitussalkkuun kohdistuva riski tasapainotuu pitkässä juoksussa eikä yksittäisen sijoituksen merkitys vaikuta salkkuun merkitsevästi. (Alexandria 2020.)

5.6 Toimialakohtainen hajauttaminen ja sijoituksen allokointi

Tehokkaan hajauttamisen aikaansaaminen portfoliossa vaatii useamman osakesalkkuun vaikuttavan asian huomioinnin. Varsinkin sijoitussalkun sisällön turvaaminen hajauttamalla useampaan erilaiseen toimialaan vähentää erilaisten suhdanteiden vaikutusta sijoitettuun kokonaispääomaan. Suurimpien suomalaisten pörssiyhtiöiden vaikuttaessa perinteisillä toimialoilla joihin maailmantapahtumista johdetut suhdanteet vaikuttavat herkästi tulee toimialakohtainen hajautus huomioida näiden tiettyjen toimialojen reagoidessa erityisen herkästi taloudellisiin muutoksiin. Tällaisia aloja löytyy erityisesti tuottavan talouden saralla, joihin lukeutuvat esimerkiksi yhtiöt, joiden toimiala on energia- ja metsätalouden puolella. Sijoittajan kannattaa suosia osakkeita myös muilta sektoreilta kuin ainoastaan omalta erityiseltä mielenkiinnon kohteeltaan pitäen samalla

mielessään kuitenkin aloittelevaan sijoittajaan kohdistuvan perussäännön ja pe-rehtyä toimialaan ja sen ominaisuuksiin ennen sijoituspäätöksen saattamista loppuun asti. (Nordnet 2023.)

Sijoitussalkun sisältämää riskiä on mahdollista pienentää portfoliota allokoimalla eli tekemällä hajautusta erilaisten omaisuuslajien välillä. Sijoitussalkun allokointi onnistuu valitsemalla useampaa rahoitusinstrumenttia ja yhdistelemällä niitä salkun sisällä laajemman hajautuksen saavuttamiseksi omaisuuslajien välillä. Erilaisia sijoitussalkkuun valikoituja omaisuuslajeja voivat olla esimerkiksi osak-keet, velkakirjat tai reaaliomaisuus esimerkiksi käteinen. (Sijoittaja.)

Laajalla skaalalla eri omaisuusluokkiin sijoittaessa sijoitussalkun kokonaisriski pienenee huomattavasti. Pääoman ollessa salkussa suurempi tulee kiinnittää erityistä huomiota hajauttamiseen omaisuuslajien välillä. Suositeltavia omai-suuslajeja sijoitussalkun tehokkaaseen allokointiin ovat esimerkiksi sijoittaminen osakkeiden lisäksi raaka-aineisiin, korkean luottoluokituksen omaaviin valtiolai-noihin tai vastaaviin yrityslainoihin. Tehokkaaseen hajauttamiseen omaisuusla-jien välillä on olemassa työkaluja, jotka neuvovat sijoittajaa valmiiden ETF-ra-hastojen hyödyntämisen saavuttaakseen optimaalisen sisäänrakennetun allo-koinnin sijoitusinstrumentissa. (Sijoittaja.)

5.7 Vastuullisuus

Sijoituksen vastuullisuutta mitataan kestävyyskriteereillä, joista yleisimpänä käy-tetään lyhennettä ESG (Environmental, social & governance). Tällä tarkoitetaan sijoituksen kestävyyskriteerien luokittelemista ympäristön, yhteiskunnallisten ja hallinnollisten seikkojen välillä. Kestävän sijoittamisen ympäristöllisestä vaiku-tuksesta puhuttaessa olennaisia seikkoja ovat liiketoiminnassa ilmastonmuutok-sen huomioon ottaminen, kiertotalouden hyödynnettävyys, hiilineutraalius ja energiatehokkuus. Yhteiskunnallisiin seikkoihin voidaan luokitella ihmisoikeuk-sien toteutuminen ja työntekijöiden oikeudenmukainen kohtelu. Hallinnollisista

seikoista puhuttaessa on otettava huomioon yhtiön oman hallinnon asianmukaisuus eli verojen oikeaoppinen maksaminen, korruption ehkäisy ja asetettuiden pakotteiden noudattaminen. (Pörssisäätiö.)

Sijoituskohteen eettisyys voi olla vaikea tunnistaa ainoastaan ESG- indikaattorin avulla. Sijoittajan tulee sijoituspäätöstä tehdessään pohtia millä toimialalla yritys työskentelee ja millä tavalla yrityksen toiminta kuormittaa luontoa ja onko toiminta kestävä kehitystä tukevaa ja miten liiketoiminnassa on huomioitu esimerkiksi ilmastonmuutoksen ehkäiseminen vihreä siirtymän avulla. Sijoituksen eettisyyden arvioimisessa auttaa myös tutkia mitkä seikat ovat yrityksen taloudellisen menestyksen takana ja onko aiheutunut kasvu erinomaisten tuotteiden tai palveluiden ansiota. Kohteen eettisyyden selvittämisessä kannattaa tutkia onko yhtiön tavoitteena parantaa olosuhteita toiminnassaan vai onko maksimaalisen tuloksenteon taustalla luonnon tai työntekijöiden kustannuksella toimiminen. (Sijoittaja 2024.)

5.8 Sijoitusstrategia

Yksi tärkeimpiä sijoitusneuvoja on sijoittaminen ainoastaan kohteisiin, joiden toiminnan sijoittaja ymmärtää ja käsittää mistä instrumenttiin kohdistuva tuotto ja riski muodostuvat. Sijoittajan tulee sijoitussuunnitelmaa laatiessa pohtia kuinka paljon aikaa sijoitustoimintaan olisi käytettävissä sekä millaisia työkaluja on mahdollista hyödyntää. Mikäli sijoittajalla käytössä oleva aktiivinen työaika markkinan seurantaan on vähäistä kannattaa suosia laajasti hajautettua salkkua ja tasaista investointia valittuihin instrumentteihin. (Sijoittaja 2022.)

Sijoitusstrategioita on useita erilaisia ja niistä yleisempiä käsitellään seuraavissa luvuissa. Sijoittaja voi yhdistellä erilaisia strategioita optimaalista portfoliota rakentaessaan. Sijoitusstrategian valinnalla on suuri merkitys sijoitustoimintaa aloittaessa ja strategian merkitys korostuu entisestään sijoitussalkun kokonaispääoman kasvaessa.

Täsmällisen strategian noudattamisen ansiosta sijoittaja luo itselleen selkeät tavoitteet ja suunnitelman. Näiden tarkoituksena on auttaa sijoittajaa tukemaan sijoitussalkun riskienhallintaa minimoimalla omaisuuden sijoittamisen tunteiden pohjalta. Sijoitusstrategia auttaa sijoittajaa päätöksenteossa sillä strategiaa noudattaen pystyy arvioimaan mitkä sijoituskohteet eivät ole yhteensopivia ennalta valikoidun sijoitusstrategian pohjalta. (Osakesijoittaja.)

5.8.1 Arvo- ja kasvusijoittaminen

Arvosijoittamisen perustana toimii sijoittaminen markkinoilla aliarvostettuihin yhtiöihin eli yhtiöihin, joiden todellisen arvostus on suurempi kuin vallitseva markkinahinta. Kyseistä sijoitusstrategiaa suosivat sijoittajat pyrkivät valitsemaan toimialoja, joilla on mahdollisimman vähän kilpailua, jolloin yhtiön menestyessä on osakkeiden arvonnousu todennäköisempää kuin hyvin kilpailulla alalla. Ongelmaksi muodostuu sopivan yhtiön löytämisessä niiden ollessa usein tuntemattomia ja yhtiön tulisi kuitenkin olla hyvässä taloudellisessa tilanteessa. Sijoitusstrategiaa käytettäessä sijoitushorisontti on pitkä ja strategia sopii sijoittamisesta kohtalaisen kokeneelle henkilölle. (Nordnet.)

Kasvusijoittava sijoitusstrategia pyrkii sijoituskohteen nopeaan ja suuren tuottoon. Sijoitusstrategian keskiössä on sijoituskohteen arvonnousu eikä sijoituksen tuoma osinkotuotto. Kasvusijoittajan tulisi yhtiötä valittaessa kiinnittää huomiota liiketoiminnan potentiaalisen suureen tuloskasvuun. Sijoitussalkkuun osakkeita valittaessa kasvusijoittajaa kiinnostavien kohteiden tulevaisuuden tuottopotentiaali on usein epävakaa ja kyseiseen sijoitusstrategiaan liittyykin enemmän riskiä kuin useaan muuhun käytössä olevaan strategiaan. Sijoitusstrategiaa käyttävän sijoittajan horisontin on oltava usein pitkä sillä kasvuyhtiöihin keskittyessä tuottopotentiaali realisoituminen voi kestää vuosia. Kasvusijoittajan tulee huomioida sijoitusten hajauttaminen erityisen huolellisesti, jottei portfolion sisällä oleva riski kasva liian suureksi. On suositeltavaa pitää sijoitussalkussa odotuksiltaan kaikkein suurimman kasvupotentiaalinen ja myös riskin omaavien sijoitusten määrää maksimissaan n.20 % arvossa koko portfoliossa. (Salkunrakentaja 2019.)

5.8.2 Laatusijoittaminen

Sijoitusstrategiaa valittaessa on mahdollista käyttää lähestymistapana laatusijoittamista, joka tarkoittaa portfolion rakentamista osakkeista, joissa pääpaino on laadukkailla ja arvostetuilla yhtiöillä. Laatusijoittajan tarkoitus on hyödyntää osakkeita millä on ennustettavissa oleva potentiaalinen kasvunäkymä ja suhteuttaa osakkeesta maksettava hinta yhtiön tuloksentelekykyyn. Laatusijoittaminen vapauttaa sijoittajalta aikaa sillä laadukkaiden osakkeiden kurssien heilahdeluja ei tarvitse seurata yhtä aktiivisesti, kun puolestaan vähemmän arvostettujen ja epävakaisempien yhtiöiden kurssimuutoksia yritysten liiketoiminnan ollessa lähtökohtaisesti vakaammalla pohjalla ja korkealaatuisempaa. Sijoitusstrategia toimii hyvin pitkän aikavälin sijoittajalle ja sijoituspäätöstä tehdessä kannattaa laadun lisäksi valita kasvava ja mahdollisimman ennalta arvioitava markkina. (Nordnet.)

Yrityksellä ollessa jokin markkinavaltti minkä ansiosta yhtiö on arvossa kestä se myös markkinoilla vallitsevat paniikit ja usein nämä vaikuttavatkin positiivisesti yritykseen verrattaessa pienempiin ja epävakaammalla pohjalla oleviin yhtiöihin. Laatu-yhtiön tunnistaminen sopivaan hintaan voi olla haastavaa, mutta yleisenä ohjenuorana markkinaa keskimääräistä parempi kannattavuus pitkällä aikavälillä voi kieliä laatu-yhtiöstä ja olemassa olevasta kilpailuedusta markkinoilla. (Nordnet.)

Sijoittajan tulee huomioida kuitenkin useamman vuoden taloudelliset luvut eikä luottaa liikaa yhteen kannattavuudeltaan poikkeavaan tuloskauteen. Kannattavuuden suunta kannattaa myös huomioida sillä kannattavuuden laskeminen saattaa kertoa olemassa olevan kilpailuedun heikkenemisestä markkinoilla. (Nordnet.)

5.8.3 Indeksisijoittaminen

Indeksisijoittamisen suosio on kasvanut voimakkaasti viime vuosien aikana ja seuraavassa osiossa käsittelemme indeksisijoittamisen ominaisuuksia sekä indeksiä käsitteenä itsessään. Indeksillä pitää sisällään joukon arvopapereita tai

hyödykkeitä, joiden hintojen muutosta indeksin avulla kuvataan. Osakeindekseistä yleisin ja eniten seurattu on Yhdysvaltojen S&P 500- indeksi, joka sisältää 500 yleisintä osakeyhtiötä. Kyseisessä indeksissä osakkeet painotetaan sen sisältävien yritysten markkina- arvoilla ja tämä on yleisin tapa muodostaa osakeindeksi. (Heikkilä 2024.)

Erilaisten indeksituotteiden suosio selittyy niiden tarjoamien parempien tuottojen ansiosta verrattaessa aktiivisesti hoidettuihin sijoituksiin. Halvimpien markkinoilla olevien indeksien kulut ovat vuosittain vain alle 0,10 % joten aktiivisten sijoitusten kulurakenne syö huomattavasti sijoituksista aiheutuvaa tuottopotentiaalia. Indeksejä ollessa markkinoilla tarjolla jo enemmän kuin osakkeita ei sijoittajan tarvitse välttämättä sijoittaa yleiseen markkinaindeksiin vaan sijoittaja voi halutessaan keskittyä esimerkiksi arvo-osakkeisiin painottuvaan indeksiin ja näin vaikuttaa itse enemmän osakesalkkunsu sisältöön. Yksittäisen indeksin hajautus voi olla heikko sen keskittyessä tiettyyn markkinaan ja suurimpien yhtiöiden painotuksen ollessa suhteessa indeksiin suuri. Sijoituksesta aiheutuvaa riskiä on kuitenkin mahdollista hajauttaa valitsemalla useampaa indeksiä tai valitsemalla indeksin, johon on jo sisäänrakennettu laaja hajautus yritysten muodossa. (Heikkilä 2024.)

5.9 Portfolion suorituskyvyn mittaaminen

Sijoitussalkun suorituskykyä mitatessa on tärkeää ottaa huomioon kuinka paljon sijoituskohte tuottaa riskittömän koron suurempaa tuottoa suhteessa sijoituskohteesta aiheutuvaan riskiin. Suurempaa tuotto-odotusta tarjoava sijoituskohte ei välttämättä ole sijoittajalle parempi kuin matalan tuotto-odotuksen kohde, mikäli kohteen tarjoama lisätuotto on suhteutettuna kohteessa olevaan riskiin suurempi. Portfolion suorituskyvyn arviointia tehdessä tulee suhteuttaa odotettu tuotto sijoituskohteessa olevaan riskiin. (Nikkinen ym. 2002, 218–219.)

Suorituskykyä voidaan arvioida erilaisten työkalujen avulla, joista toimii esimerkkinä Sharpen mittari (kaava 1). Sharpen mittari ottaa huomioon sijoituskohteen riskin suorituskykyä mitatessa.

Kaava 1. Sharpen mittari.

$$\text{Sharpen mittari} = \frac{(\bar{r}_P - r_f)}{\sigma_P},$$

Missä r_P = portfolion keskimääräinen tuotto, r_f = riskitön korkokanta, σ_P = portfolion P tuoton keskihajonta.

Sharpen mittarin avulla voidaan selvittää, kuinka monta lisätuottoprosenttia pystytään tuottamaan jokaista riskiyksikköä kohden. Käytetyssä mittarissa riski määritetään volatiliiteetilla, jolloin suurempi mittarin arvo merkitsee parempaa suorituskkyä. Tuoton ollessa suhteutettuna keskihajonnalla mitattuun riskiin sopii mittari parhaiten hajautetun sijoitussalkun tuoton määrittämiseen. (Nikkinen ym. 2002, 218–219.)

6 Tutkimusmenetelmät

6.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyössä käytettäväksi tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä eli laadullinen tutkimusmenetelmä. Tutkimusmenetelmä valikoitui tutkimusongelman luonteen takia, sillä laadullinen tutkimusmenetelmä pystyy menetelmänä tuoda parhaiten ymmärrystä kysymyksiin, joissa pohditaan tutkittavan asian olemusta. Laadullisessa tutkimuksessa pääpaino on tiedon lisäämisessä tutkittavan asian ympärillä ja erilaisten tulkintojen mahdollistaminen. Laadullinen tutkimus helpottaa asioiden mallinnusta ja sen avulla voidaan luoda asioille merkityksiä. Laadullinen tutkimusmenetelmä poikkeaa määrällisestä tutkimusmenetelmästä sen ollessa enemmän yksilön tarpeisiin perustuvaa. (Pitkäranta 2014, 12–13.).

Osana tätä laadullista tutkimusta on oleellisesti tarve kartoittaa toimeksiantajan ajatuksia ja arvoja, sekä mitata tarpeita osana onnistunutta lopputulosta. Tämnäkaltaisen tarve johti myös miettimään tutkimuskysymyksiä, joiden laatu tuki

laadullisen tutkimusmenetelmän käyttöä tämän tutkimuksen työkaluna. Laadullisen tutkimusmenetelmän menetelmien sateenvarjon alta haastattelut ja erityisesti teemahaastattelu menetelmänä valikoituessa käytettäväksi työvälineeksi

6.2 Tutkimuskysymysten rajaaminen ja menetelmän valinta

Tämän työn lähtökohtana on luoda sijoitussuunnitelma yksityishenkilön tarpeisiin ottaen huomioon käytettävissä olevan sijoitushorisontin ja henkilökohtaisen riskinsietokyvyn. Aihetta lähestyttäessäni pidin ilmeisenä, että tutkimusaineistoksi tulisi kerätä tietoa näistä yksityishenkilön tarpeista sekä kartuttaa ymmärrystä sijoitushorisontista ja riskinsietokyvystä.

Tutkimuskysymyksiksi muodostui joukko kysymyksiä, joihin vastaamalla sijoitussuunnitelman saisi rakennettua vastaamaan toimeksiantajan tarpeita tukien lopputuotosta työn teoreettiseen tutkimukseen perustuvalla tiedolla.

- Kuinka paljon toimeksiantaja on valmis sijoittamaan?
- Kuinka kauan toimeksiantaja on valmis odottamaan sijoituksen vapautumista?
- Kuinka aktiivisesti toimeksiantaja haluaa sijoittaa?
- Kuinka paljon riskejä toimeksiantaja on valmis sietämään?

Ihmistieteellisen ja ymmärtävän tutkimusluonteen vuoksi valikoitui käyttöön laadullinen tutkimusmenetelmä, koska tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi tarvittavan tiedon keräämiseen sopii parhaiten suora lähestymistapa toimeksiantajana olevaa henkilöä kohtaan. Aineiston kerääminen tapahtui teemahaastattelulla, jossa tutkimuskysymyksistä johdettu tutkimushaastattelu toteutetaan toimeksiantajan ajatusten ja mielipiteiden kartoittamiseksi.

6.3 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu sijoittuu virallisuudeltaan lomake- ja avoimen haastattelun väliin. Haastattelun ei tarvitse edetä yhtä tarkkojen valmiiksi muotoiltujen kysy-

mysten kautta vaan enemmänkin yhtenäisen teeman avulla. Haastattelussa esitettyjen teemojen tulee olla samat kaikille haastateltaville, mutta antaa samalla myös tilaa vapaamuotoisemmalle henkilökohtaiselle tulkinnalle. Teemahaastattelua voidaan käyttää esimerkiksi tilanteessa, kun halutaan saada tietoa vähemmän tunnetusta ilmiöstä tai asiasta. Tämä metodi sopii hyvin käytettäväksi tämän tutkimusongelman ratkaisuun, sillä keskustelumuodon ollessa vapaampi ja kysymysten asettelu ollessa sidonnainen vain teemoihin, mahdollistuu joustava keskustelu aihepiirin sisällä. Tällöin haastattelun aihe ei vain rajaudu ennalta päätettyihin kysymyksiin, vaan tilaa on haastateltavan oman näkemyksen esittämiseen.

Teemahaastattelua suunnitellessa tulee perehtyä käytettäviin teemoihin perusteellisesti, jotta keskustelua on mahdollista viedä luontevasti eteenpäin käytetyn aiheen sisällä. Sisältö- sekä tilanneanalyysi ovat tärkeässä osassa teemahaastattelua, jotta haastattelu pystytään kohdistamaan kattavasti valittuihin teemoihin. Haastatteluun valikoitui kolme pääteemaa:

- toimeksiantajan taloudelliset tavoitteet,
- sijoitusstrategia ja riskinsietokyky
- arvot.

Aihepiirit haastattelun teemoiksi valikoitui ottaen huomioon teoreettinen katsaus aiheeseen työn aikaisemmassa osassa, oma ymmärrys sijoittamisen tavoitteista sekä halu ymmärtää toimeksiantajan ajatuksia aiheesta.

Teemahaastattelut ovat tutkimusmenetelminä suosittuja sillä ne antavat kohdehenkilöille vapauden vastata teemojen sisällä oleviin aiheisiin monipuolisesti. Kyseisellä menetelmällä toteutetun haastattelun avulla teemoja on myös helppoa analysoida aiheittain. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka.)

7 Sijoitussuunnitelma, asiakkaan tarpeiden kartoittaminen ja sijoitusstrategia

7.1 Alkuhaastattelu ja tarpeiden kartoittaminen

Haastattelu suoritettiin suullisesti ennalta sovitun tapaamisen aikana. Teemahaastattelun aiheena olevat teemakysymykset oli toimitettu toimeksiantajalle viikkoa aikaisemmin, jotta hänellä oli mahdollisuus pohtia ennakkoon asenteitaan ja ajatuksiaan haastattelussa oleviin aihepiireihin liittyen. Toimeksiantajaa oli myös pyydetty ennalta perehtymään omaan taloudelliseen tilanteeseensa ja sijoitustoiveisiinsa siten, että tapaamisesta saataisiin paras mahdollinen hyöty tulevia sijoituspäätöksiä tehdessä.

Teemahaastattelun vastaukset dokumentoitiin teemahaastattelu pohjalle (liite 1) ja niiden sisältöä analysoidaan tämän työn osana siten että toimihenkilön yksityisyys ei yksityishenkilönä vaarannu. Henkilökohtaisia tietoja kuten henkilötiedot ja tarkemmat taloustiedot ei tulla esittämään osana työtä tai sijoitussuunnitelmaa.

Toteutetun teemahaastattelun myötä kävi ilmi, ettei toimeksiantaja ole kovin kaan perehtynyt ennalta sijoitusmaailmaan ja markkinoilla saatavilla oleviin työkaluihin. Toimihenkilön sijoituskokemus on perustunut pääsääntöisesti kuukausittaiseen säästämiseen säästötilille ja satunnaisiin omistuksiin pankin aktiivisissa rahastoissa. Käytössä olleiden aktiivisten rahastojen tuotot ovat kuitenkin jääneet hyvinkin maltilliseksi johtuen verrattain suuresta kulurakenteesta sijoitettuun pääomaan nähden ja lopetettu tätä kautta kannattamattomina sijoituksina.

Yhtenä syynä mielenkiintoon syvällisempään sijoitusmaailmaan tutustumisessa tarkemmin onkin mahdollisuus minimoida aktiivisesta salkunhoidosta aiheutuneet kulut. Sijoittajalla käytössä oleva aika on kuitenkin rajallista ja haastattelun pohjalta pääsääntöinen sijoitussuunnitelmaan valikoitava kohde olisi passiiviset indeksisijoitukset sillä aktiiviseen sijoitussalkun ja markkinoiden seurantaan ei ole varata juurikaan ylimääräistä aikaa.

7.2 Sijoitussuunnitelma

Seuraavassa osiossa käsitellään sijoitussuunnitelman laatimista toteutetun haastattelun pohjalta ja pyritään luomaan mahdollisimman hyvin tarpeita vastaava sijoitussuunnitelma asetettujen taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Useassa tutkimuksessa koskien taloudellisen tavoitteen saavuttamista on todettu huolellisesti toteutetun suunnitelman laatimisen ja systemaattista noudattamisen johtavan tuottavampiin taloudellisiin lopputuloksiin. Sijoitussuunnitelman avulla sijoittajan on selkeämpää seurata omia tavoitteitaan ja pysyä pitkäjänteisesti valitussa lähestymistavassa markkinoille ja pysytellä valitsemassaan strategiassa eikä antaa tunteille liikaa sijaa mahdollisen kurssinlaskun aikana. (Sijoittaja 2022.)

Sijoitussuunnitelman laatimisen tulisi olla mahdollisimman suoraviivaista erityisesti aloittelevan sijoittajan tarpeiden huomioimiseksi. Suunnitelmasta tulisi käydä ilmi tärkeimmät sisällytettävät kohdat, joihin lukeutuu sijoittajan riskinsietokyky, sijoitetulle pääomalle tavoiteltava tuotto, minkälaisia sijoitusinstrumentteja sijoittaja on valmis käyttämään ja mikä on suunniteltu sijoitushorisontti. Edellä mainittujen asioiden lisäksi suunnitelmassa tulee tehdä selväksi kuinka paljon sijoittaja olisi valmis sijoittamaan pääomaa ja tapahtuuko tämä kuukausittain vai kertasijoituksella. Sijoitussuunnitelmaan voi sisällyttää tavoitteita lyhyelle sekä pitkälle aikavälille ottaen huomioon, milloin varallisuudelle olisi tarvetta. (OP 2022.)

7.2.1 Budjetti ja riskinsietokyky

Toimeksiantajalla on käytössään sijoitettavaksi kertaluontoisesti säästötilillä oleva 10 000 € ja tämän lisäksi tarkoituksena on säästää kuukausittain vähintään 300 € ansiotuloista. Pääoma sijoitetaan muutamia kertoja vuodessa markkinoille saaden tätä kautta ajallisen hajautuksen sekä kulujen minimoinnin aikaiseksi portfolioon. Sijoittajan kulutustottumusten kartoittamisen myötä on

mahdollista kuukausittaisen summan olevan mainittua suurempi ottaen huomioon tavoitteena olevan 100 000 € kokonaissalkun pääoma sijoitusajan päätyttyä.

Toimeksiantajan pääsääntöinen tavoite on mahdollisimman hyvin markkinaturvatun portfolion aikaansaaminen ja riskien sekä kulurakenteen minimointi kuitenkin säännöllisen tuoton aikaansaaminen verrattaessa aiempiin pankkitalletuksiin ja korkeakuluiisiin aktiivisiin rahastoihin sijoittamisessa. Sijoittajan on huomioitava sijoitussuunnitelmassaan käytettävien instrumenttien riskiprofiilin olevan yhdenmukaisia oman riskinsietokyvyn kanssa.

7.2.2 Sijoitustavoitteet ja sijoitushorisontti

Sijoitustavoitteena toimeksiantajalla ovat yleinen vaurastuminen ja säästäminen jälkikasvua varten sekä samalla omien kulutustottumusten kartoittaminen ylimääräisten menojen leikkaamisen kautta. Mielenkiinto sijoittamiseen on syntynyt yleisesti vallitsevan kiristyneen työmarkkina ja taloustilanteen johdosta, joka on edesauttanut tavoitetta taloudellisen puskurin luomista varten.

Sijoitushorisontiksi on valikoitunut vähintään 15 vuoden pituinen ajanjakso, jolloin varallisuutta ei ole tarkoitus likvidoida markkinoilta. Sijoitushorisontti saattaa olla myös tätä pidempi sillä arjen kulurakenteen minimoimisen avulla on mahdollista, ettei sijoitussalkun varoja ole tarpeellista myydä alkuperäisen sijoitushorisontin jälkeen. Sijoitushorisontin pidentäminen mahdollistaisi tavoitellun vähäriskisen sijoitussalkun rakentamisen kuitenkin vähentämättä sijoituksista aiheutuvaa tuotto-odotusta johtuen aiemmin mainitusta korkoa korolle- ilmiön vahvistumisesta sijoitetulle pääomalle ajan myötä.

7.2.3 Sijoittajan arvomaailma

Työssä toteutetun teemahaastattelun pohjalta kävi ilmi sijoittajalle olevan tärkeää sijoittaa käytettävissä oleva pääoma vastuullisiin sijoituksiin. Sijoituksen vastuullisuusindikaattoriksi on valikoitunut tässä työssä jo aiemmin luvussa 5 mainittu ESG- kestävyyskriteeri. Tärkeässä osassa ottaen huomioon sijoittajan

arvomaailman on sijoittaminen markkinoihin, joissa pystytään takaamaan sijoituksen eettisyys ja ehkäisemään mahdolliset korruptio tai ihmisoikeusrikkomukset.

Sijoitussalkkuun valikoitujen yritysten tulee sisällyttää liiketoiminnassaan läpinäkyvyys ja yritysten on otettava huomioon toiminnassaan mahdollisimman hyvin vihreät arvot eli kestävä kehityksen tukeminen ja vallitsevien pakotteiden noudattaminen sijoituksen oikeudenmukaisuuden toteutumiseksi. Toimeksiantaja ei eettisen arvomaailmansa pohjalta ole valmis toimialakohtaisesti sijoittamaan tiettyihin teollisuudenaloihin kuten tupakkatuotteisiin, aseoteollisuuteen tai fossiilisia polttoaineita suosiviin yrityksiin.

7.3 Sijoitusstrategian muodostaminen tarpeiden pohjalta

Sijoitusstrategiaksi valikoitui pääosin laatupainotteinen indeksisijoittaminen tehokkaan hajautuksen aikaansaamiseksi markkinoilla ilman aktiivisesta salkunhoidosta aiheutuvia suurempaa kulurakennetta. Toimeksiantajan riskinsietokyvyn ollessa suhteellisen matala soveltuviksi instrumenteiksi ovat valikoituneet erityisesti indeksisijoittaminen rahastoihin, jotka mahdollistavat tehokkaan hajautuksen aikaansaamiseksi ilman sijoittajan tarvetta aktiiviseen markkinoiden seurantaan. Passiivisessa indeksisijoittamisessa erityisen tärkeässä osassa ovat sijoittajalla käytössä oleva vähäinen aika aktiiviseen markkinoiden seurantaan ja sijoitussalkun kulurakenteen minimoiminen niiden mahdollistaessa usein erittäin vähäisten kulujen toteutumisen, kuten mainittu tarkemmin luvussa 5 indeksisijoittaminen.

Indeksien kautta on tarkoitus sijoittaa osakkeisiin ja rahastoihin. Sijoittamisessa indekseihin on kuitenkin huomioitava toimialakohtaisen hajautuksen toteutuminen tietyn toimialan laskusuhdanteen varalle. Toimialakohtaisen hajautuksen sekä maantieteellisen hajautuksen aikaansaamiseksi salkkuun suositellaan sisällytettävän Yhdysvaltojen S & P 500 osakeindeksiä kuten aiemmin avattuna tarkemmin luvussa 5 indeksisijoittaminen sekä OMX Helsinki 25 osakeindeksiä

kuten käsitelty luvussa 4 Indeksirahastot. Yhdysvaltojen markkinan poisjättäminen portfoliostaan on sijoittajan perusteltava itselleen erityisen huolellisesti kyseisen markkinan sisältäessä noin puolet maailman osakevarallisuudesta.

Toimeksiantajalle luotiin budjetti, joka sisältää käytössä olevan pääoman kerta-luonteisen suuremman sijoituksen sekä pitkäjänteisen kuukausittaisen säästä-misen. Riskien minimointi on tärkeää sijoitussalkkuun sijoitettavan summan ol-lessa pitkällä aikavälillä suuri suhtauttaessa toimeksiantajan tavoitteisiin ja pää-oman turvaaminen on ensisijaista toteutetussa sijoitussuunnitelmassa. Portfo-lion tuottopotentiaali pyritään maksimoimaan kulurakenteen minimoimisen avulla missä toimivat etusijassa matalakustanteiset indeksirahastot sekä mah-dollisimman suuret kertosijoitukset hajautettuna ajallisesti muutaman kerran vuodessa markkinoille.

Sijoituksen eettisten kriteerien täyttymisen varmistamiseksi on suositeltavaa tar-kastaa yrityksen ESG- indikaattori täytyminen ennen lopullisen sijoituspäätök-sen tekemistä. ESG- indikaattorin lisäksi sijoittajan tulee pohtia toimialakoh-taista kestävä kehityksen suuntaa ja suosia yrityksiä ja toimialoja, jotka suosi-vat vihreää siirtymää ja ottavat liiketoiminnassaan huomioon ilmastonmuutok-sen ja eettisten arvojen oikeudenmukaisen toteutumisen.

Toteutetun haastattelun perusteella kävi ilmi, ettei toimeksiantajalla ole juuri-kaan ylimääräistä aikaa markkinoiden aktiivisen seurantaan, joten sijoitussalkun riskien minimoimisen kannalta hajautus kannattaa toteuttaa mahdollisimman laajasti markkinoilla käytettävissä olevien mahdollisuuksien mukaan. Kuten lu-vussa 5 mainittu ajankäytön ollessa sijoittajalla vähäistä tulee hajautuksen ta-pahtua ajallisesti tasaisesti valikoituihin instrumentteihin osakesalkkuun kohdis-tuvan kokonaisriskin minimoimisen kannalta.

7.4 Sijoitussalkun allokointi

Sijoitussalkun allokoinniksi eli hajautukseen eri omaisuuslajien välillä valikoitui lopulta seuraavat instrumentit. Osakkeiden suhteen sijoitussalkkuun valikoitui

laatupainotteiset osakkeet, joiden kriteerit on käsitelty tarkemmin luvussa 5 laatusijoittaminen. Sijoitussalkun sisältäessä laatupainotteisten yritysten osakkeita markkinoiden laskusuhdanteet eivät vaikuta yleensä yhtä paljon mitä pienemmissä ja epävakaaammissa yrityksissä. Rahastojen suhteen valikoituivat matalakustanteiset passiiviset indeksirahastot mahdollisimman pienen kulurakenteen aikaansaamiseksi sijoitetulle pääomalle. Passiivisten indeksirahastojen valintaan vaikutti myös toimeksiantajalla olevan ajankäytön markkinoiden seurantaan olevan suhteellisen vähäistä.

Aktiivisesta salkunhoidosta aiheutuneen kasvanut kulurakenne korostuu erityisesti piensijoittajalla ja pienentää sijoituksista aiheutunutta tuotto-odotusta pitkällä juoksulla noin kolmasosan pienemmäksi kuten käsitelty luvussa 4. Aktiivisella salkunhoidolla ei ole myöskään todettu olevan merkittävästi tuotto-odotusta suurentavaa hyötyä kuten Hyttinen luvussa 4 mainitsee, jos ei oteta huomioon mahdollisia satunnaisia suuria arvonnousuja.

Sijoituksista kertyneen tuottopotentialin maksimoiminen on mahdollista tehdä passiivisilla sijoituksilla matalakustanteisiin indekseihin. Aktiivisesta salkunhoidosta aiheutuvat hyödyt vähentäisivät portfolion tuottopotentialia niille ominaisen suuremman kulurakenteensa takia ja tästä syystä niitä ei sisällytetä toimeksiantajan sijoitussalkkuun.

Passiivisten indeksirahastojen ansiosta on mahdollista saada portfoliolle täysimääräinen hyöty markkinoilla tapahtuvasta arvonnousuista ilman ylisuureksi paisunutta kulurakennetta portfoliossa. Rahastoiden huolellisen valinnan avulla on mahdollista saada suhteellisen vaivattomasti tehokas hajautus sijoitussalkulle markkina sekä aluekohtaisesti.

8 Johtopäätökset ja pohdinta

Sijoitussuunnitelmaa ja strategiaa luodessa aloittelevalla sijoittajalla on käytössä lukuisia erilaisia työkaluja, joiden ominaisuudet poikkeavat toisistaan merkittävästi. Tässä työssä käsiteltiin laajasti erilaisia markkinoilla saatavilla olevia

sijoitusinstrumentteja. Kaikkia esiteltyjä sijoitusinstrumentteja ei kuitenkaan ollut mahdollista hyödyntää sijoitussuunnitelman luomisessa, sillä ne eivät haastattelun kautta kartoitetun tiedon pohjalta sopineet toimeksiantajan tarpeisiin niiden korkeamman riskiprofiilin tai kulurakenteen takia sekä sijoittajalta vaaditun aktiivisen markkinan seurannan takia. Lopullisessa sijoitussuunnitelmassa käytettyjen sijoitusinstrumenttien valintaan vaikutti myös käytössä oleva pääoma, jonka takia esimerkiksi sijoitusinstrumentteja, jotka tyypillisesti vaatisivat käytössä olevaa suurempaa pääomaa ei valikoitunut sisällytettäväksi toimeksiantajalle toteutettuun sijoitussuunnitelmaan.

Toimeksiantajalle rakennettu sijoitussuunnitelma koettiin tarpeisiin sopivaksi ja toimeksiantaja oli siihen tyytyväinen. Tämä opinnäytetyö on kokonaisuutena käytettävissä oleva työkalu tulevaisuutta varten myös samankaltaisessa tilanteessa oleville uusille sijoittajille ja sijoitustoiminnasta kiinnostuneille ja on siksi jätetty myös osin sitä kautta sovellettavaksi myös erilaisiin tarpeisiin ja markkinatilanteisiin. Tarkoituksena oli luoda ymmärrystä sijoittamisesta ja perehtyä sijoitussuunnitelman luomiseen.

Sijoitussuunnitelmaa luodessa olisi voitu avata toimeksiantajalle kuvitteellinen sijoitussalkku esimerkiksi Nordnet pankin kautta, jotta tehdyn sijoitussuunnitelman tueksi olisi saatu käytännön osaaminen esiteltyä lukijalle selkeämmin. Sijoitussalkun avaamisen avulla lukijalle olisi ollut helpompaa ja luontevampaa esitellä sijoittamisen aloittamisen vaiheet ja suositella yksityiskohtaisemmin käytössä olevia instrumentteja sekä niiden ominaisuuksia.

Sijoitussuunnitelman jatkotutkimusehdotukseksi voisi vertailla tulevaisuudessa maailmanpoliittisen tilanteen vaikutusta sijoituspäätösten tekemiseen. Erityisesti maailmantilanteen muuttuessa esimerkiksi Yhdysvaltojen maailmanpoliittisen tilanteen takia asetettujen tullien kautta tilanteen vaatimalla tavalla.

Lähteet

Alexandria.fi. Ajallinen hajauttaminen suojaa sijoituksiasi myös epävarmoina aikoina. <https://www.alexandria.fi/sisallot/ajallinen-hajautus-sijoituksilla/>. Viitattu 18.3.2025.

Erkkilä, Jorma 2019. Kasvusijoittajan kolme perussääntöä. Salkunrakentaja.fi. <https://www.salkunrakentaja.fi/2019/12/kasvusijoittajan-kolme-perussaantoa/>. Viitattu 7.3.2025.

Erkkilä, Jorma 2020. Sijoitustappiot kannattaa aina hyödyntää verotuksessa. <https://www.salkunrakentaja.fi/2020/09/sijoitustappiot-verotus/>. Viitattu 24.3.2025.

Heikkilä, Timo 2024. Indeksisijoittamisen harhakäsitykset ja riskit. <https://www.sijoittaja.fi/63233/indeksisijoittamisen-harhakasitykset-ja-riskit/>. Viitattu 16.3.2025.

Hyttinen, Mika 2017. Suosioharha. Sijoittaminen on taitolaji. Alma Talent, Helsinki.

Kalaoja, Juha 2022. Op.fi. Millainen on hyvä sijoitussuunnitelma? <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/sijoittamisen-aloittaminen/millainen-on-hyva-sijoitussuunnitelma/>. Viitattu 26.3.2025.

Kallunki, Juha- Pekka; Martikainen, Minna; Niemelä, Jaakko 2019. Ammattimainen sijoittaminen. 8. painos. Alma Talent, Helsinki.

Matikka, Petteri 2024. Handelsbanken.fi. Onko sijoittajan helpompaa olla pessimisti vai optimisti? <https://uutishuone.handelsbanken.fi/etusivu/onko-sijoittajan-helpompaa-olla-pessimisti-vai-optimisti.html?p11=3>. Viitattu 2.5.2025

Nikkinen, Jussi; Rothovius, Timo; Sahlström, Petri 2002. Arvopaperisijoittaminen. WSOY, Helsinki.

Nordea.fi. Osakerahastot. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/osakerahastot.html>. Viitattu 24.3.2025.

Nordea.fi. Miten eri rahastoluokat ja -tyypit eroavat toisistaan. <https://www.nordeafunds.com/fi/artikkelit/miten-eri-rahastoluokat-ja-tyypit-eroavat-toisistaan>. Viitattu 7.3.2025.

Nordnet.fi. Aktiivinen vai passiivinen rahasto. <https://www.nordnet.fi/fi/opi-utta/koulu/sijoitusrahastot/aktiivinen-vai-passiivinen-rahasto>. Viitattu 7.3.2025.

Nordnet.fi. Laatusijoittaminen: osta ja pidä - sijoittajan valinta. <https://www.nordnet.fi/fi/opi-uutta/koulu/osakkeet/sijoitustyyli/laatusijoittaminen>. Viitattu 16.3.

Nordnet.fi. Sijoitusstrategia. <https://www.nordnet.fi/fi/opi-uutta/koulu/sijoittamisen-alkeet/sijoitusstrategia>. Viitattu 7.3.

Nurminen, Meri 2023. Hyvä hajautus on sijoittajan pelastusrenkas. <https://www.nordnet.fi/blogi/meri-nurminen-sijoittajan-pelastusrenkas/>. Viitattu 18.3.2025.

Osakesijoittaja.fi. Sijoitusstrategiat 2025- Tietopaketti eri sijoitusstrategioista. <https://osakesijoittaja.fi/sijoitusstrategia/>. Viitattu 28.3.2025.

Paasimaa, Tatu 2021. Kiinnostaako kiinteistösijoittaminen? Ota vinkit talteen ja aloita. <https://www.salkunrakentaja.fi/2021/03/kiinteistosijoittaminen-vinkit/>. Viitattu 29.3.2025.

Pitkäranta, Ari 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. e- Oppi Oy, Jokioinen.

Pörssisäätiö.fi. Hajauttaminen – näin alennat sijoittamisen riskiä. <https://www.porssisaatio.fi/opi-sijoittamaan/sijoituskoulu/hajauttaminen-nain-alennat-sijoittamisen-riskia/>. Viitattu 8.3.2025.

Pörssisäätiö.fi. Korkoa korolle- ilmiö. <https://www.porssisaatio.fi/opi-sijoittamaan/aloittajan-tietopaketti/miksi-sijoittaminen-kannattaa/>. Viitattu 24.3.2025.

Pörssisäätiö.fi. Suunnittele sijoituksesi. <https://www.porssisaatio.fi/opi-sijoittamaan/sijoituskoulu/suunnittele-sijoituksesi/>. Viitattu 26.3.2025

Pörssisäätiö.fi. Vastuullinen sijoittaminen. <https://www.porssisaatio.fi/vaikutuomistajana/vastuullinen-sijoittaminen/>. Viitattu 6.3.2025.

Saaranen-Kauppinen, Puusniekka. Teemahaastattelu. https://www.fsd.tuni.fi/metodit/metodit/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html. Viitattu 23.3.2025.

Saariaho, Sirkku. Maantieteellinen hajauttaminen suojaa salkkuasi ja vakauttaa tuottoja. POP pankki. <https://www.poppankki.fi/blogi/maantieteellinen-hajauttaminen-suojaa-salkkuasi-ja-vakauttaa-tuottoja>. Viitattu 17.3.2025.

Saario, Seppo 2023. Näin sijoitan pörssiosakkeisiin -opas nuorelle. 3. painos. Alma Talent, Helsinki.

Sijoittaja.fi. Allokaatio (hajautus omaisuuslajien välillä). <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/sijoittamisen-riskit/allokaatio/>. Viitattu 17.3.2025.

Sijoittaja.fi. ETF sijoituskohteena. <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/sijoituskohteet/etf-2/>. Viitattu 6.3.2025.

Sijoittaja.fi. Kolme sijoittajan tärkeintä tunnuslukua. <https://www.sijoittaja.fi/64957/kolme-sijoittajan-tarkeinta-tunnuslukua/>. Viitattu 8.3.2025.

Sijoittaja.fi 2022. Tee itsellesi (kirjallinen) sijoitussuunnitelma. <https://www.sijoittaja.fi/168558/sijoitussuunnitelma/>.Sijoitussuunnitelma. Viitattu 7.3.2025.

Sijoittaja.fi. Vastuullinen sijoittaminen – miten löydän sijoituskohteet? <https://www.sijoittaja.fi/132352/vastuullinen-sijoittaminen-miten-loydan-sijoituskohteet/>. Viitattu 28.3.2025.

Taipale, Taru 2021. Op.fi. Sijoitushorisontti on tärkeä osa sijoitusstrategiaa – oletko liikkeellä lyhyellä vai pitkällä tähtäimellä? <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/osakesijoittaminen/sijoitushorisontti-on-tarkea-osa-sijoitusstrategiaa--oletko-liikkeella-lyhyella-vai-pitkalla-tahtaimella/>. Viitattu 26.3.2025.

Taloustaito.fi 2024. Mikä on korkorahasto? Kolme faktaa säästäjälle. <https://www.taloustaito.fi/Rahat/mika-on-korkorahasto-kolme-faktaa-saastajalle/>. Viitattu 24.3.2025.

Vero.fi. Maksa vero sijoituksista. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/maksa-vero-sijoituksista/>. Viitattu 24.3.2025.

Henkilökohtainen sijoitussuunnitelma, teemahaastattelu kyselylomake

HENKILÖKOHTAINEN SJOITUSSUUNNITELMA TEEMAHAASTATTELU KYSELYLOMAKE

HAASTATETTAVAN TIEDOT

NIMI	Vastaus
SYNTYMÄAIKA	Vastaus
AMMATTI	Vastaus
SIVILISÄÄTY	Vastaus
TULOT	Vastaus
AIKAISEMPI TIETOTASOSI SJOITTAMISESTA?	Vastaus
TOIVEITA SJOITUSSUUNNITELMALLE?	Vastaus

TEEMA 1. TOIMEKSIANTAJAN TALOUDELLISET TAVOITTEET

KUINKA PALJON HALUAISIT SJOITTA?	Vastaus
HALUATKO TEHDÄ KERTASJOITUKSEN TAI JATKUVAA SJOITTAMISTA?	Vastaus
KUINKA KAUAN OLET VALMIS ODOTTAMAAN SJOITUKSEN VAPAUTUMISTA?	Vastaus
MITÄ ODOTAT SJOITTAMISELTA?	Vastaus

TEEMA 2. SJOITUSSTRATEGIA JA RISKINSIETOKYKY

MITÄ AJATTELET SJOITTAMISEN RISKEISTÄ?	Vastaus
KUINKA AKTIIVISESTI HALUAT SJOITTA?	Vastaus

Henkilökohtainen sijoitussuunnitelma, teemahaastattelu kyselylomake

---

SIJOITUSTOIMINNAN TAVOITE?

Vastaus

TEEMA 3. ARVOT

OMAN ARVOMAAILMAN VAIKUTUS?

Vastaus

VASTUULLISET KOHTEET?

Vastaus

MUUTA?

Muistiinpanot keskustelusta.